

Σκέψεις για το «νέο παιδαγωγό»

Όταν πρωτοσυλλογίστηκα για τον νέο παιδαγωγό, από τις πρώτες λέξεις που ξεπήδησαν από το μυαλό μου ήταν η ΕΥΘΥΝΗ. Πολλές φορές την προσπερνάμε τη λέξη ως τετριμμένη όντας βέβαιοι για την αυτονόητη σημασία της. *Οι μεγαλύτερες παγίδες όμως κρύβονται στις απόλυτες «βεβαιότητές» μας για το αυτονόητο, παρά στο πλήρως άγνωστο...* Την παραπάνω σκέψη την προκάλεσε ένας πολύ ενδιαφέρων ορισμός του Σαρτρ, σε ένα εξίσου ενδιαφέρον κείμενο του Yalom (2003), για το τι σημαίνει να είναι κανείς υπεύθυνος: «...να είσαι δημιουργός κάποιου πράγματος..»

Δημιουργός σχέσεων, στάσεων, αλληλεπιδράσεων...

Δημιουργός σχεδίων, προσδοκιών, συμπεριφορών...

Δημιουργός εμπειριών, εικόνων, αναμνήσεων...

Η ανάληψη ευθύνης για την πορεία της δουλειάς του είναι ένα κρίσιμο βήμα για τον νέο παιδαγωγό ο οποίος πρέπει να είναι σε θέση να δημιουργεί και να ξαναδημιουργεί τον εαυτό του, σε συνάρτηση πάντα με τα καινούργια δεδομένα που του παρουσιάζονται κάθε φορά. Να δημιουργεί και να αναλαμβάνει ευθύνη για αυτό που δημιουργεί. Αυτό απαιτεί ευρυχωρία ψυχής, πληρότητα πνεύματος και θάρρος· όσο κανείς πιστεύει ότι όλα προέρχονται από παράγοντες έξω από μας, δεν υπάρχει ο κατάλληλος μοχλός για την δημιουργία-ευθύνη. Όπως ο κάθε άνθρωπος είναι δημιουργός της πραγματικότητας της ζωής του και των σχεδίων σχετικά με αυτή έτσι, ο κάθε εκπαιδευτικός είναι δημιουργός της πραγματικότητας της τάξης του. Να αναλάβουμε τις ευθύνες μας, να ενθαρρύνουμε το διάλογο, ακόμα και στην προσχολική ηλικία, και παράλληλα τον αντίλογο.

Αν δεχτούμε ότι μέσα από τις πράξεις του καθενός η εκπαίδευση πάει μπροστά τότε ίσως να ισχύει ότι χρειάζεται να ξαναβρούμε το νόημα σε αυτό που κάνουμε. Νόημα το οποίο θα προκύψει ως αποτέλεσμα ουσιαστικής συμμετοχής και δέσμευσης. Το νόημα γεννάει αξίες τις οποίες έχουμε αφήσει πίσω μας, κυνηγώντας ένα καινούργιο πρότυπο. Οι αξίες με τη σειρά τους γεννούν έναν κώδικα συμπεριφοράς από το οποίο μπορούν να προκύψουν βαθύτερες γνώσεις. Οι βαθύτερες αυτές γνώσεις δεν είναι πάντα μετρήσιμες, κι αυτή είναι μία οδυνηρή αλήθεια την οποία πρέπει να αποδεχτούμε. Δεν υπάρχει κανένα τεστ που θα την αξιολογήσει, ούτε μία αξιολόγηση που θα την επιβραβεύσει.

Πέρα από τη γνώση σημασία έχει και η γνώμη, ο προβληματισμός και οι πνευματικές ανησυχίες. Το σημαντικό είναι να δίνουμε στα παιδιά δομή, καθοδήγηση και ελευθερία. Να τα αποδεχόμαστε για αυτό που είναι και να τα επιτρέπουμε να είναι ο εαυτός τους, για να τα φέρουμε επιτέλους στο σημείο που να μη χρειάζονται πια τη βοήθειά μας. «Όποτε επιτρέπουμε σε ένα παιδί να είναι ο εαυτός του, η πολιτιστική κλίμακα γέρνει ελαφρά – και τότε οι άλλοι μας ακολουθούν πιο εύκολα. Παίρνει χρόνο, αξίζει όμως τον κόπο» (Honore, 2008).

Χρειάζεται σίγουρα επαρκή γνώση και ευθύνη, αγάπη, στοργή κι ευελιξία, αλλά κυρίως χρειάζεται η ικανότητα να προβάλλει ο παιδαγωγός τον εαυτό του ως πρότυπο. Οφείλουμε να προσπαθήσουμε να καλλιεργήσουμε στα παιδιά μας ένα πνεύμα ατομικής ευθύνης, για το κοινό καλό. Τα παιδιά μας μάς χρειάζονται ως παράδειγμα, με πνεύμα απαλλαγμένο από υστεροβουλίες και έτοιμοι ακόμα και να αναιρέσουμε τον ίδιο μας τον εαυτό.

Είναι απαραίτητη μια αλλαγή πορείας με επιστροφή στις βασικές μας αξίες. Δεν υπάρχει μία και μοναδική συνταγή. Δεν υπάρχει ένα και μόνο μονοπάτι. Η δική μου προσωπική πορεία είναι ένα έργο «εν εξελίξει». Καταφέρνω με ολοένα μεγαλύτερη επιτυχία να αντιστέκομαι στη δύναμη της επανάπαυσης, στην ελκυστικότητα του μονολόγου.... Προσπαθώ να μην υποπέσω στη νοοτροπία του υπαλλήλου, να παραμένω ρεαλιστικά πιστή στη δική μου επαγγελματική φιλοσοφία, στις δικές μου προσδοκίες και να λειτουργώ παράλληλα με το παιδί.

Αναφορές

Honoré, C. (2008). *Το μανιφέστο της χαρούμενης παιδικής ηλικίας* (2η Έκδοση εκδ.). (Α. Κελεσίδη, Μεταφρ.) Αθήνα: Εκδόσεις Κονιδάρη.

Yalom, I. (2003). *Ο δήμιος του έρωτα και άλλες ιστορίες ψυχοθεραπείας*. (Ε. Α.-Γ. Ζέρβας, Μεταφρ.) Αθήνα: ΑΓΡΑ.

Λέκκαϊ Τνα

Νηπιαγωγός

[*inalekka@gmail.com*](mailto:inalekka@gmail.com)

*M.Sc. «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας
για την Εκπαίδευση»*